

Svenska Elektrikerförbundets avtalskrav för Kraftverksavtalet fr.o.m. 1 maj 2020

Bakgrund

Kraftverks- och energibranschen är inne i en högkonjunktur, företagen har under lång tid haft en god lönsamhet. Konjunkturen ser ut att fortsätta över överskådlig tid enligt Svenska Elektrikerförbundets bedömning. Branschen är också inne i en teknikutveckling som kräver att arbetsgivarna investerar i kompetensutveckling för de anställda. Det skulle också göra att företagen blir bättre arbetsgivare och attraherar fler kvinnor och män till branschen.

Svenska Elektrikerförbundet har ställt sig bakom LO-samordningen som innebär att det inom Industriavtalet kommer fastställas två märken, ett märke i procent samt ett märke i krontal. Samordningen innebär således att arbetstagare som tjänar mindre än 26 100 kr per månad omfattas av krontalssatsningen, denna ordning ska även tillämpas på Kraftverksavtalets område.

Svenska Elektrikerförbundet ser ett stort värde i att Sverige har en fungerade lönemodell. Den modellen som nu föreslås har redan använts i avtalsförhandlingarna 2017. Modellen har inneburit en god ökning av reallönerna samtidigt som Sveriges konkurrenskraft bevarats, dessutom har den givit mer till kvinnor och lågavlönade.

Sammanfattningsvis är det av stor vikt att arbetsgivarsidan respekterar LO-samordningen. Förbundet kommer solidariskt stötta alla samordnade LO-förbund att uppnå de gemensamma ställda kraven.

Avtalskraven bygger på en tolv månadersperiod.

Avtalskrav

Löneökningar

Samordning

Som framgår ovan har Svenska Elektrikerförbundet anslutit sig till LO:s samordning. Detta innebär att Svenska Elektrikerförbundet kräver löneökningar med 3 procent, dock med ett lägsta utrymme om 783 kr per månad och heltidsanställd räknat per individ inom avtalsområdet. Brytpunkten mellan krontalshöjning och procentuell höjning utgör 26 100 kr per månad.

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioriteringar

Avtalets lägstalöner och övriga ersättningar ska höjas med minst 3 procent. Löneökningen ska ske genom en större andel generell löneökning jämfört med tidigare avtalsår.

En pension att leva på

En fråga som fortsatt är aktuell är Sveriges pensionssystem med det nuvarande systemets brister. Hur det nuvarande pensionssystemet kommit att fungera redogörs på ett bra sätt i LO:s rapport "Vad krävs för en hållbar pension?" Av rapporten framgår att det förväntade utfallet för en pensionär är ca 55 procent av dennes tidigare inkomst, det är en ohållbar situation. Enligt Svenska Elektrikerförbundet är inte tillräckliga politiska initiativ att vänta, så det medför att endast avtalsvägen kvarstår.

Redan idag har parterna kommit överens om en extra avsättning till arbetstagarnas pension. Svenska Elektrikerförbundet har som målsättning att den extra avsättningen tillsammans med de avsättningar som görs inom tjänstepension SAF-LO ska uppgå till totalt 10 procent.

För att säkerställa att kontrollen av pensionsinbetalningarna sker enligt vad som är avtalat ska arbetstagarna ges möjlighet att löpande kontrollera detta. Pensionsavsättning och kompletterande premie ska redovisas månadsvis på lönespecifikationerna.

Svenska Elektrikerförbundet har under året haft ett projekt kring inrapportering och inbetalning av avtalspension till Fora. Det kan konstateras att företag på förbundets kollektivavtalsområden inte sköter inrapportering och inbetalning av avtalspension till fullo. Förbundet har i skrivande stund hittat mer än 825 miljoner i underrapportering, vilket gör att 7,4 miljoner i avtalspension inte inbetalats. Därför välkomnar förbundet LO:s krav om straffavgifter vid fusk med avtalspensionerna, se bilaga 1.

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioriteringar

Pensionen utgör en prioriterad fråga för Svenska Elektrikerförbundet. Av löneutrymmet bör ytterligare avsättningar göras.

Avtalspension SAF-LO

Samordning

Pensionsavsättning under all anställningstid och månadsvis beräkning är en viktig fråga för våra medlemmar. Därför krävs i LO-samordningen månadsvis beräkning av premie samt att premier inbetalas under all anställningstid oavsett ålder, se bilaga.

Avtalsförsäkringar

Samordning av försäkringsförhandlingar, se bilaga

- ta bort vållandeprövningen i TFA
- ta bort åldersgränsen för insjuknade i arbetssjukdom i TFA

Omställningsförsäkringen ska även gälla för de som blivit uppsagda pga. sjukdom.

Stärkt skydd mot sexuella trakasserier

Samordning

Energiföretagens Arbetsgivareförening och Svenska Elektrikerförbundet har under avtalsperioden arbetat med att få fler kvinnor till branschen. För att visa att parterna menar allvar behöver skyddet mot sexuella trakasserier stärkas. Då dagens regelverk inte skyddar arbetstagaren om hen trakasseras av tredjeman/utomstående, anser förbundet att arbetsgivarna behöver ta ett större

ansvar med det förebyggande arbetet samt att fler åtgärder vidtas mot sexuella trakasserier. En nolltolerans är det enda rimliga för branschen.

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioriteringar

På grund av ovanstående problembeskrivning kräver Svenska Elektrikerförbundet att parterna kollektivavtalsreglerar arbetsgivarens ansvar och skyldighet för att stärka skyddet för arbetstagaren.

Stärkt arbetsanpassning och rehabilitering

Samordning

Med krav från riksdagen att vi ska arbeta längre innan vi får ta ut pension gör att det behövs fler reformer för att Svenska Elektrikerförbundets medlemmar ska orka arbeta fram till pension. För att möjliggöra detta krävs mer tid för vila. Det krävs att arbetsgivarna tar ett större ansvar för arbetsanpassning och rehabilitering. Förbundet kan konstatera att allt för många medlemmar med behov av arbetsanpassning och rehabilitering istället blir uppsagda.

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioriteringar

Svenska Elektrikerförbundet kräver att flera personer får en arbetsanpassning och rehabilitering som leder till en återgång till arbetet.

Arbets tid

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioriteringar

Svenska Elektrikerförbundet har av sina medlemmar fått i uppdrag att reducera veckoarbetstiden. Förbundet yrkar att parterna under avtalsperioden utreder och föreslår hur detta skulle kunna genomföras. Förbundet vill under denna avtalsperiod utöka arbetstidsförkortning, som finns i Kraftverksavtalet, med ytterligare 3 timmar.

Arbetsmiljö – Ingen ska dö på jobbet

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioriteringar

Kraftverksbranschen har under lång tid varit drabbat av ett stort antal dödsolyckor. Våra medlemmar vittnar om en extremt pressad bransch där risken för olyckor är stora. Det är ett väl känt fenomen att vid upphandling sätts det en enorm press på våra medlemmar via en rad parametrar i entreprenadkontrakten.

Svenska Elektrikerförbundet konstaterar att det krävs en rad olika åtgärder för att minska pressen och få en bättre arbetsmiljö på området. Det är vår högsta prioritet att ingen ska dö eller skadas på jobbet.

Ett växande problem på avtalsområdet är det ökade uttaget av beredskap. Det är välkänt att beredskapsområdena är stora och att beredskapsgrupperna är underdimensionerade. Våra medlemmar reser långt och jobbar extremt mycket, dessutom under besvärliga förhållanden.

Beredskap innebär en kraftig inskränkning i den enskildes möjligheter att styra över sitt privatliv. Beredskap ska därför bara avse arbete med felavhjälpning. Att på beredskapstid utföra sedvanliga arbetsuppgifter, exempelvis underhåll och reparation, ska inte vara tillåtet. Arbetstagarna ska ges en rätt att vägra planerat övertidsarbete vid beredskap.

Beredskap ställer högre krav på kompetens och yrkeserfarenhet än det dagliga arbetet som inte sker på beredskapstid. Riskerna i arbetet vid beredskap är väsentligen större för arbetstagare som saknar kunskaper och erfarenhet än för de med dessa egenskaper.

Avtalet behöver tillföras ytterligare reglering syftande till att motverka faror och olägenheter. Ingen ska behöva riskera att dö eller skada sig på jobbet. Avtalets regler om vilotider i olika situationer behöver stärkas och stramas åt. Vi behöver också tillföra avtalet olika krav om utbildning för att minska risken för allvarliga olyckor.

Ytterligare problem med beredskapstjänstgöringen beror på de avtal som tecknas i samband med upphandlingar. Att i affärsavtal t.ex. bestämma fast pris för felavhjälpning innebär stora problem för förbundets medlemmar. Resultatet blir korta inställelsetider och allt för kort tid till felavhjälpning, som i många fall sker på en för den enskilde arbetstagaren okänd anläggning. Den stress som detta medför innebär ett stort arbetsmiljöproblem. Risken för fel och misstag, med

allvarliga konsekvenser för den enskilde arbetstagaren, ökar. Dessa problem kan åtgärdas bland annat genom att anställa mer personal, ökade vilotider, minskad andel beredskap för var och en m.fl.

Avtalet behöver tillföras ytterligare förhandlingsregler avseende beredskap. Förhandlingar ska genomföras syftande till att gå igenom förutsättningarna för beredskap, risker i arbetet samt nödvändiga åtgärder för att undanröja riskerna.

Förbundet kräver vidare att det vid beredskap inte ska ske något avdrag från beredskapsersättningen vid övertidsarbete innebärande att – vid övertidsarbete som infaller under beredskapstid ska såväl beredskaps- som övertidsersättning betalas.

Arbetsmiljöstatistik

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioriteringar

För att följa, utvärdera och sammanställa risker och den utveckling i branschen som påverkar i detta avseende, ser vi ett behov av tillförlitlig arbetsmiljöstatistik. Idag finns bland annat IA-systemet som inte ger en tillräckligt detaljerad bild av branschen för att bidra till att utveckla denna. Svenska Elektrikerförbundet ställer därför krav på utökad datainsamling på branschnivå för att kunna följa utvecklingen närmare och därigenom skapa förutsättningar för åtgärder.

Kompetensutveckling och certifiering

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioriteringar

Kraftverks-/Energibranschen är i en besvärlig situation gällande den framtida kompetensförsörjningen. Sverige står inför ett stort investeringsbehov i våra elnät. Lägg därtill den pågående klimatomställningen där vi är inne i en utbyggnadsfas av både vind- och solkraft. Svenska Kraftnät vittnar om att de tvingas skjuta på projekt för att det inte finns tillräckligt med utbildad arbetskraft.

Svenska Elektrikerförbundet ser dessutom att en konsekvens av kompetensbristen är ett ökat risktagande. Förbundet får signaler om att bolagen anställer arbetstagare som saknar kvalifikationer för arbetet.

Vid samtal med företrädare från olika företag i branschen efterfrågas en nationell helhetslösning på kompetensfrågorna. Företagen tycker det är viktigt att alla

parter bidrar till att lösa denna fråga. Både bolagen och våra medlemmar tycker att tiden är inne för parterna att ta sitt ansvar i dessa frågor och inleda resan mot yrkescertifikat.

Förändringar i villkoren för avtalsförsäkringar och avtalspension

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioriteringar

Svenska Elektrikerförbundets krav när det gäller avtalsförsäkringar och avtalspensioner är att Energiföretagens Arbetsgivareförening ger fullmakt till Svenskt Näringsliv att förhandla dessa krav med LO. I annat fall ska kraven betraktas som

Svenska Elektrikerförbundets egna, se bilaga 1.

Övriga avtalskrav

Svenska Elektrikerförbundets särskilda prioritering

- Prolongera reglerna om förhandlingsskyldighet vid entreprenader samt komplettera reglerna så att Svenska Elektrikerförbundet har förhandlingsrätt även om förbundet saknar medlemmar hos arbetsgivaren.
- Uppräkning GF3100
- Svenska Elektrikerförbundet förbehåller sig rätten att återkomma med ytterligare förslag samt återta eller ändra överlämnade förslag.

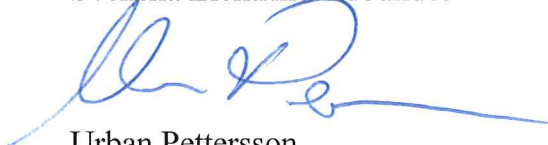
Övrigt

Svenska Elektrikerförbundet och Energiföretagens Arbetsgivareförening är sedan tidigare överens om uppräkning av minimilöner med avtalets höjning, Kraftverksavtalet 7 kap 2 § punkt 2.

Svenska Elektrikerförbundet och Energiföretagens Arbetsgivareförening har under avtalsperioden träffat överenskommelse om hantering av karensavdrag vid sjukdom. Texten bör föras in i det tryckta avtalet.

Stockholm den 17 februari 2020

Svenska Elektrikerförbundet

Urban Pettersson
Förbundsordförande

Bilaga 1

Avtalspension SAF-LO

Rätt till månadsvis beräkning av premier till Avtalspension SAF-LO.

Att det betalas in premier till Avtalspension SAF-LO under all anställningstid oavsett ålder.

Gemensamma villkor

Förändringar i gemensamma villkor som leder till att företag förpliktas att uppge rätt löneunderlag till FORA.

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA)

Borttagande av vållandeprövning för skadedrabbade, vilka fått sin arbetssjukdom godkänd av Försäkringskassan.

För asbestsjukdomar orsakade av asbestexponering i arbetet behöver åldersgränsen 75 år tas bort eller höjas.

Omställningsförsäkringen

Ge möjlighet till omställningsstöd och ekonomiskt engångsbelopp (AGB) för individer, vilka blivit uppsagda på grund av sjukdom.